

Strategija Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom

Sažetak

U travnju 2018. g. glavni tajnik pokrenuo je postupak razvoja politike sustava UN-a, akcijski plan i okvir odgovornosti radi jačanja pristupačnosti na razini sustava i promicanja prava osoba s invaliditetom.

Provedena je opsežna procjena trenutnog pristupa pod vodstvom posebnog izvjestitelja o pravima osoba s invaliditetom koja bi se mogla upotrijebiti za razvoj tih alata. Viša rukovodstvena grupa glavnog tajnika raspravljala je 6. prosinca 2018.g. o ključnim nalazima i preporukama proizašlima iz te procjene povodom čega su dali ovlaštenje HCLM-u da krene s razvojem UN-ove politike, akcijskog plana i okvira odgovornosti, da preispita konačni nacrt tih dokumenata te ih dostavi Koordinacijskom odboru izvršnih direktora (CEB) na odobrenje na sjednici u svibnju 2019. g.

Ovaj dokument, koji će se podnijeti HCLM-u i HLCP-u (Odbor na visokoj razini za programe) radi dobivanja povratnih informacija i primjedbi, određuje Strategiju Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom (UNDIS), kojom se odgovara na odluku izvršnog odbora glavnog tajnika iz travnja 2018. g.

UNDIS predstavlja sveobuhvatnu strategiju kojom se osigurava prikladnost sustava Ujedinjenih naroda svrsi povezanoj s uključivanjem osoba s invaliditetom. Njime se osigurava temelj za održivo i transformativno napredovanje uključivanja osoba s invaliditetom u sve stupove rada Ujedinjenih naroda.

Uključuje politiku cjelokupnog sustava i okvir odgovornosti s dvije komponente zajedno s ostalim načinima provedbe. Politika uspostavlja predanost na najvišoj razini i viziju za sustav Ujedinjenih naroda u vezi uključivanja osoba s invaliditetom tijekom sljedećeg desetljeća te stremi uspostavi institucionalnog okvira za provedbu Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i Programa održivog razvoja do 2030. uz druge međunarodne instrumente za ljudska prava, razvoj i humanitarne obveze. Okvir odgovornosti uspostavlja jasne i ostvarive ciljeve prema kojima će Ujedinjeni narodi biti odgovorni prema državama i pojedinim subjektima.

Članovi HCLM-a i HLCP-a pozvani su preispitati nacrt UNDIS-a i dati povratne informacije u vezi nacrta s operativnog gledišta i gledišta globalne politike radi završavanja strategije i njezina podnošenja CEB-u.

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1. Pozadina	3
1.2. Ciljevi Strategije Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom	3
1.3. Okvir politike i odgovornosti	4
1.4. Postupak razvoja	5
2. Politika	6
3. Okvir odgovornosti subjekta	10
3.1. Pregled okvira odgovornosti subjekta	10
3.2. Provedba	11
3.2.1. Sveukupna koordinacija.....	11
3.2.2. Djelovanje subjekta	11
3.2.3. Korektivni akcijski planovi	11
3.2.4. Međuagencijsko djelovanje	12
3.3. Pokazatelji	13
Aneks I Ključni koncepti i definicije	26
Aneks I. Sudjelovanje u postupku savjetovanja	28

1. Uvod

1.1. Pozadina

U travnju 2018. g. izvršni odbor glavnog tajnika istaknuo je kako postoji hitna potreba da sustav Ujedinjenih naroda poboljša svoju učinkovitost u vezi s uključivanjem¹ osoba s invaliditetom u kontekstu podržavanja država članica da ostvare Program održivog razvoja do 2030., da se nikoga ne zapostavi i da se najprije nastoji obuhvatiti one najzapostavljenije u svim stupovima Ujedinjenih naroda.

U tom pogledu izvršni je odbor kroz Odluku 2018/20 naveo sljedeće zadatke:

- Izvršni ured glavnog tajnika (EOSG) treba koordinirati institucionalnu reviziju trenutnog pristupa sustava Ujedinjenih naroda prema uključivanju osoba s invaliditetom u sve aktivnosti organizacije; i
- Kao nadogradnju na već napravljen posao i gore navedenu reviziju, radna podskupina Međuagencijske skupine za potporu Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (IASG - CRPD) i Odjel za generalnu skupštinu i upravljanje konferencijama (DGACM) trebali bi razviti „politiku,

¹ Termin „uključivanje osoba s invaliditetom“ odnosi se na značajno sudjelovanje osoba s invaliditetom u svojoj njihovoj raznolikosti, promicanje i uključivanje njihovih prava kroz rad organizacije, razvoj posebnih programa za osobe s invaliditetom i uzimanje u obzir perspektive osoba s invaliditetom u skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (CRPD). To zahtjeva razvoj i provedbu dosljednog i sustavnog pristupa prema uključivanju osoba s invaliditetom u sva programska i operativna područja, eksterna i interna. Vidjeti Aneks I. za definicije ključnih pojmova.

akcijski plan i okvir odgovornosti na razini cijelog sustava za jačanje dostupnosti i uključivanje prava osoba s invaliditetom u sve aktivnosti organizacije“ (dalje u tekstu: Strategija Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom).

Pod vodstvom EOSG-a institucionalna revizija izvršena je u srpnju 2018. g. uz podršku posebnog izvjestitelja o pravima osoba s invaliditetom. Ključni nalazi koji su u potpunosti uzeti u obzir tijekom razvoja Strategije Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom (UNDIS) su:

- Sustav UN-a pokazuje dobru praksu u vezi s uključivanjem osoba s invaliditetom što dokazuje da sustav ima kapacitet za poboljšanje uspješnosti, no ta dobra praksa nije sustavna;
- Postoje očiti nedostaci u uključivanju osoba s invaliditetom u svim stupovima sustava UN-a na svim razinama, što ukazuje na nepostojanje dosljednog i sveobuhvatnog pristupa;
- Dok nekoliko subjekta UN-a ima relevantne i posebne odgovornosti za uključivanje osoba s invaliditetom, niti jedan subjekt nema namjenski kapacitet i ovlaštenje da aktivno koordinira, podržava i prati napredak.

Viša rukovodstvena grupa glavnog tajnika razmatrala je ishode ove institucionalne revizije na sastanku održanom 6. prosinca 2018. g. i zaključila da postoji opći konsenzus o tome da i) stupovi UN-a trebaju uključiti pitanje invaliditeta u sve što rade; i ii) da postoji potreba da se temeljito riješe zaključci revizije kroz sustavni pristup politici, akcijskom planu i okviru odgovornosti.

Glavni je tajnik zatražio da u daljnjem djelovanju UN-ov odjel za upravljanje strategijom, politikom i sukladnosti zajedno s Odborom visoke razine za upravljanje istraži koji su interni alati potrebni za integriranje preporuka predloženih u reviziji.

UNDIS će igrati ključnu ulogu u omogućavanju UN-ova sustava da podrži države članice u postizanju Ciljeva održivog razvoja i provedbi Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (CRPD), Programa za čovječnost, Okvira za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendaija među ostalim međunarodnim instrumentima za ljudska prava, razvoj i humanitarne obveze.

1.2. Ciljevi Strategije Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom

Kroz svoju politiku i okvir odgovornosti UNDIS predstavlja sveobuhvatnu strategiju kojom se osigurava da je sustav Ujedinjenih naroda prikladan svrsi u vezi s uključivanjem osoba s invaliditetom. Njime se osigurava temelj za održivu i korjenitu promjenu uključivanja osoba s invaliditetom u sve stupove rada Ujedinjenih naroda. Trenutna strategija provodit će se pet godina, nakon čega će biti preispitana i ažurirana po potrebi.

1.3. Okvir politike i odgovornosti

Politika utjelovljuje viziju Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom i potvrđuje zajedničku predanost na najvišim razinama organizacije. Ona određuje područja i funkcije na koje će se UN usredotočiti radi ostvarenja cilja uključivanja osoba s invaliditetom.

Okvir odgovornosti koji će pratiti provođenje politike sadržavat će dvije usklađene komponente kako je navedeno u nastavku:

- (i) Okvir odgovornosti subjekta s petnaest zajedničkih pokazatelja navedenih u ovom dokumentu prema kojemu će svi UN-ovi subjekti podnositi godišnja izvješća. Usredotočuje se na sljedeća četiri područja: vodstvo, strateško planiranje i upravljanje; uključivost; programiranje; i organizacijska kultura; te
- (ii) UNCT bodovna kartica odgovornosti² za uključivanje osoba s invaliditetom, s naglaskom na realizaciju na državnoj razini, zajedničkim programima i postupcima, je trenutno u postupku razvoja i morat će proći postupak validacije koji će se provesti na reprezentativnom uzorku UNCT-ova tijekom drugog polugodišta 2019. g.

Ovaj dokument isto tako sadrži **načine provedbe** politike na razini cjelokupnog sustava, pojedinih subjekta i međuagencijskoj razini. Godišnje izvještavanje na razini sustava prema pokazateljima u okviru sadržavat će detalje o napretku i olakšati razmatranje i provedbu planova korektivnih mjera na razini cjelokupnog sustava i pojedinih subjekta po potrebi.

1.4. Postupak razvoja

Razvoj UNDIS-a vodila je radna podskupina kroz aktivnost IASG - CRPD na razini cjelokupnog sustava u periodu od listopada 2018. g. do ožujka 2019. g.

UNDIS je razvijen kroz intenzivno sudjelovanje skoro 60 UN-ovih subjekta, međuagencijskih mreža, organizacija civilnog društva kao i kroz savjetovanje s državama članicama. Strategija je potvrđena kroz pilotiranje/validaciju s 21 subjektom. Molimo vidjeti Aneks II. za detalje.

UNDIS je oblikovan po uzoru na UN-ov akcijski plan na razini cijelog sustava za provedbu CEB-ove politike o ravnopravnosti spolova i osnaživanju žena (CEB/2006/2) koji su države članice prepoznale kao pionirski okvir odgovornosti.

2. Politika

Politika Ujedinjenih naroda na razini cijelog sustava o uključenju osoba s invaliditetom

Preambula

Kroz ovu se politiku organizacije sustava UN-a obvezuju ubrzati napore kako bi podržale ostvarenje cilja uključenja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava kroz praktičnu provedbu globalno dogovorenih obveza sadržanih u ugovorima Ujedinjenih naroda, konferencijama, sastancima i daljnjim aktivnostima u vezi njih, posebice: Programa održivog razvoja do 2030., Okvira za smanjenje rizika od katastrofa iz Sendajja, Akcijskog plana iz Addis Abebe, Treće konferencije Ujedinjenih naroda o stanovanju i održivom gradskom razvoju, brojnih rezolucija koje je usvojila Opća skupština UN-a i Vijeće za ljudska prava te Svjetskog humanitarnog sastanka kao i ostalih ugovora koji se možda usvoje u budućnosti.

Organizacije sustava UN-a potvrđuju da je potpuno i cjelovito ostvarenje ljudskih prava svih osoba s invaliditetom neotuđivi, sastavni i nedjeljivi dio svih ljudskih prava i temeljnih sloboda. To je u skladu s načelima sadržanima u Povelji Ujedinjenih naroda, Univerzalnoj deklaraciji o ljudskim pravima i ostalim međunarodnim instrumentima za ljudska prava, posebice Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom, Međunarodnom paktu o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima, Konvenciji o pravima djeteta, Konvenciji o ukidanju svih oblika diskriminacije žena i Međunarodnoj konvenciji o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije te primjenjivim konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO) i presudno je za unaprjeđenje razvoja, ljudskih prava, mira i sigurnosti.

Organizacije priznaju da svi mogu uživati u ljudskim pravima, miru, sigurnosti i održivom razvoju samo ako su osobe s invaliditetom u svoj njihovoj raznolikosti uključene u društvo ravnopravno s drugima, i to kao nositelji promjena i korisnici rezultata rada sustava UN-a. Stoga je presudno da se uključenje osoba s invaliditetom sustavno integrira u rad svih subjekta Ujedinjenih naroda.

Izjava o politici

Organizacije unutar sustava Ujedinjenih naroda pojedinačno i zajednički izjavljuju svoju namjeru i predanost nastavljanju rada na postizanju cilja uključivanja i osnaženja osoba s invaliditetom te njihovih ljudskih prava, dobrobiti i perspektive. Organizacije će sustavno uvrštavati prava osoba s invaliditetom u rad Ujedinjenih naroda, kako eksterno preko programiranja tako i interno, te će nastaviti graditi povjerenje i pouzdanje s osobama s invaliditetom kako bi osigurale da se cijeni i poštuje njihovo dostojanstvo i prava te da njihova radna okolina bude poticajno okruženje u kojoj mogu učinkovito i u potpunosti sudjelovati ravnopravno s ostalima.

Prateći okvir za vodstvo sustava Ujedinjenih naroda organizacije se obvezuju pružiti snažno vodstvo kako bi osigurale da se pristup invaliditetu, utemeljen na ljudskim pravima, odrazi u svim organizacijskim politikama, programima, praksama i rezultatima.

Organizacije se obvezuju iskoristiti komplementarne i komparativne prednosti svakog subjekta Ujedinjenih naroda, uključujući kroz prikladne mehanizme koordinacije i zajedničke programe radi stvaranja poticajnog okruženja, osnaživanja osoba s invaliditetom i rješavanja pitanja isključenja i diskriminacije temeljem invaliditeta u bilo kojem obliku, uključujući višestruku i višedimenzionalnu diskriminaciju te diskriminaciju na temelju povezanosti, uključujući osoblje koje ima uzdržavane članove obitelji s invaliditetom.²

Organizacije će ubrzati napore za postizanje cilja osnaženog, progresivnog i značajno povećanog zastupanja osoba s invaliditetom u svoj njihovoj raznolikosti među svim kategorijama zaposlenika Ujedinjenih naroda, posebice na razini donošenja odluka.

² CEB/2017/1.

Organizacije će iskoristiti, dijeliti i učiti iz raznolikosti naših iskustava, stručnosti i kultura unutar sustava Ujedinjenih naroda kao izvora nadahnuća i kreativnosti kako bi ostvarile snažno partnerstvo između organizacija u zajedničkom nastojanju da se postigne zajednički cilj promicanja i osiguranja uključivanja i osnaženja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava u njihovu radu.

Strategija

Uključivanje u kombinaciji s ciljanim mjerama ključna je strategija za postizanje uključivanja i osnaživanja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava. Pristup invaliditetu utemeljen na ljudskim pravima postupak je kojim se osigurava da su prava osoba s invaliditetom uklopljena u naš rad, osiguravajući njihovo smisleno sudjelovanje te procjenjujući utjecaje svih politika i programa na osobe s invaliditetom. To je način na koji brige i iskustva osoba s invaliditetom postaju sastavni dio dizajna, provedbe, nadzora i procjene politika i programa u svim političkim, ekonomskim i društvenim sferama tako da osobe s invaliditetom imaju jednaku korist, dok se nejednakost ne produljuje. Konačni je cilj postignuće ravnopravnosti u rezultatima i promicanje uključive kulture unutar sustava Ujedinjenih naroda.

Organizacije će iskoristiti međusektorski pristup kako bi riješile strukturalne i dinamičke posljedice interakcije između brojnih i međusektorskih oblika diskriminacije, što uključuje uzimanje u obzir svih uvjeta koji stvaraju značajno različita životna iskustva za osobe s invaliditetom koja se temelje na čimbenicima kao što su spol, dob, rodni identitet, vjera, rasa, etnicitet, klasa i ostali razlozi.

Presudan je okvir odgovornosti za provedbu ove politike na razini cijelog sustava Ujedinjenih naroda, po kojem će cijeli sustav izvještavati, kako bi strategija uključivanja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava mogla početi djelovati. Okvir odgovornosti na razini cijelog sustava sadržavat će pokazatelje, vremenske rasporede, tehničke smjernice i raspodjelu odgovornosti potrebnu za potpunu provedbu ove politike. Time će se olakšati: planiranje na razini cijelog sustava radi utvrđivanja komparativnih prednosti Ujedinjenih naroda i pojedinih subjekata te smanjenja udvostručavanja; procjena napretka i nedostataka na svim razinama rada organizacije na uključivanju i osnaživanju osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava, dobiti i perspektiva kao i na području politike te na međunarodnoj, regionalnoj i državnoj razini; praćenje rezultata pojedinih subjekata i cjelokupnog sustava. Kroz ovaj će okvir odgovornosti sve osoblje Ujedinjenih naroda potpuno razumjeti svoju ulogu u procesu promicanja i olakšavanja uključivanja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava, dobiti i perspektiva diljem organizacije, te će imati snagu ispuniti svoje uloge. Pojedini subjekti Ujedinjenih naroda zadržat će svoju sposobnost dodavanja ili poboljšavanja svojih internih pristupa odgovornosti te uzimanja u obzir svojih posebnih ovlaštenja i uloga.

Međuagencijske mreže Ujedinjenih naroda i interne mreže različitih subjekata, kao što su mreže kontaktnih točaka za invaliditet i pristupačnost, međudjelne radne skupine te sindikati i federacije zaposlenika, proaktivno će podržavati provedbu ove politike.

Glavni elementi strategije uključuju:

Strateško planiranje i upravljanje

(a) *Strateško planiranje uključivanja i osnaživanja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava.* Strateško planiranje uključivanja i osnaživanja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava te inkluzivno programiranje dodatno će se ojačati putem sustava Ujedinjenih naroda u bliskoj suradnji s i uz aktivno uključivanje predstavničkih organizacija osoba.

s invaliditetom. Sustav Ujedinjenih naroda planirat će, provesti i izvještavati na razini cjelokupnog sustava o svojem doprinosu uključivanju osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava u vezi s potpunom provedbom ciljeva održivog razvoja, uključujući i na razini države. U vezi sa svojim ovlaštenjima subjekti Ujedinjenih naroda uključit će u svoje glavne dokumente o strateškom planiranju osvrst na uključivanje osoba s invaliditetom i njihova ljudska prava u vezi s ciljevima održivog razvoja (SDG) i ostalim međunarodnim obvezama. Naročita će se pozornost posvetiti organizacijskim procesima, kako su oni doveli do željenih rezultata i, jednom kada se institucionaliziraju uključivi elementi okvira odgovornosti, odgovornost za normativne i razvojne rezultate.

(b) *Usklađenost, koordinacija i upravljanje znanjem i informacijama.* Usklađenost i koordinacija napora provedbe strategije za uključivanje osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava presudne su ako se žele ostvariti značajni rezultati potrebni za ostvarivanje dogovorenih ciljeva, koji se odražavaju u okviru odgovornosti. Humanitarni mehanizmi koordinacije na globalnoj i državnoj razini od značajne su važnosti za osobe s invaliditetom u kontekstu kriza i hitnosti. Bez obzira na posebna ovlaštenja subjekta Ujedinjenih naroda, cjelokupni sustav mora podržati zajedničke ciljeve i dosljedne metode rada za promicanje uključivanja osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava. Ovo je posebno važno na razini država kako bi se državama članicama omogućilo komuniciranje s usklađenim timom Ujedinjenih naroda. S obzirom na višesektorsku prirodu politika uključivanja osoba s invaliditetom, za koordinaciju i iskorištavanje komparativnih prednosti pojedinih subjekta Ujedinjenih naroda bit će presudne učinkovite platforme za zajedničko programiranje.

Upravljanje znanjem poboljšat će se tako što će uključivati iskustva, stručnost i prakse raznih subjekta Ujedinjenih naroda o uključivanju osoba s invaliditetom te će ih moći koristiti subjekti Ujedinjenih naroda, državni timovi, države članice i drugi partneri.

(c) *Nadzor kroz praćenje, procjenu i reviziju.* Unaprjeđenje nadzora kroz poboljšane postupke praćenja, procjene i revizije presudno je za osiguranje odgovornosti subjekta Ujedinjenih naroda u vezi s njihovim radom na uključivanju osoba s invaliditetom i njihovih ljudskih prava.

Uključivost

U ovom su odjeljku elementi politike međusektorski i na njih treba gledati kao na sredstva za lakšu provedbu politike.

(d) *Sudjelovanje.* Ujedinjeni će narodi usko surađivati i aktivno uključiti sve osobe s invaliditetom, uključujući žene i djecu s invaliditetom i one koji su najviše marginalizirani, preko njihovih predstavničkih organizacija tijekom razvoja i provedbe normativnih okvira i politika te ostalih postupaka za donošenje odluka u vezi pitanja koja se odnose na osobe s invaliditetom i šire. Također će se uključiti i savjetovati s zaposlenicima s invaliditetom i zaposlenicima s uzdržanim članovima obitelji s invaliditetom te sindikatima i federacijama zaposlenika, posebno u vezi pitanja koja se tiču razvoja njihove karijere, dobrobiti, socijalnih naknada i zdravstvenog osiguranja.

(e) *Podaci.* Jedna je od glavnih prepreka točnog procjenjivanja uključivanja osoba s invaliditetom u razvojnom i humanitarnom kontekstu nedostatak podataka u vezi s invaliditetom, što uključuje kvalitativne i razvrstane podatke. Ova politika i prateći okvir odgovornosti otklonit će taj nedostatak. Subjekti se obvezuju poštovati CEB-ova načela zaštite privatnosti i osobnih podataka ili druge instrumente koji zadovoljavaju iste ili više standarde te osigurati povjerljivost osobnih podataka.³

(f) *Univerzalni dizajn, pristupačnost i razumna prilagodba.* Ujedinjeni će narodi provesti i primijeniti načela univerzalnog dizajna u svim svojim politikama i programima. Prepreke pristupačnosti trebaju se pravilno utvrditi, riješiti i ukloniti. Osobe s invaliditetom koje surađuju s Ujedinjenim narodima u bilo kojem svojstvu i zaposlenici s uzdržanim članovima obitelji s invaliditetom imaju pravo na razumnu prilagodbu.

³ <https://www.unsystem.org/personal-data-protection-and-privacy-principles>

Organizacijska kultura

(g) *Razvoj kapaciteta.* Razvijanje i/ili jačanje kapaciteta i kompetencije zaposlenika u vezi s uključivanjem osoba s invaliditetom presudno je za uspješnu integraciju perspektive osoba s invaliditetom u politike i programe. Razvoj kapaciteta potreban je zaposlenicima koji su odgovorni za dizajniranje i provedbu programa, kao i onima koji su odgovorni za tehničke savjetodavne usluge, kako bi se osiguralo da se u njihovu radu u svako doba odražava pristup utemeljen na ljudskim pravima prema osobama s invaliditetom. Nedostatci kapaciteta rješavat će se sustavno i sveobuhvatno, što uključuje i kampanje i obuke za podizanje svijesti na razini pojedinca, subjekta i cjelokupnog sustava.

(h) *Podizanje svijesti i izgradnja povjerenja.* Sustav Ujedinjenih naroda osigurat će da eksterna i interna komunikacija bude uključiva i poštuje osobe s invaliditetom i njihova prava radi, između ostalog, smanjenja i u konačnici uklanjanja stigme i diskriminacije. Pored toga sustav će Ujedinjenih naroda osigurati organizacijsku kulturu koja prepoznaje i cijeni osobe s invaliditetom .

(i) *Ljudski i financijski resursi.* Izdvojit će se dostatni ljudski i financijski resursi za uključivanje osoba s invaliditetom. To će uključivati bolju upotrebu i usklađivanje trenutnih resursa s očekivanim ishodima te izdvajanje dodatnih resursa po potrebi.

Preispitivanje politike

Ova će politika biti podvrgnuta vanjskom preispitivanju nakon pet godina.

3. Okvir odgovornosti subjekta

3.1. Pregled okvira odgovornosti subjekta

Okvir odgovornosti subjekta pokriva glavne organizacijske funkcije na korporativnoj razini uključujući, *inter alia*: strateško planiranje, programiranje, razvoj kapaciteta, prakse zapošljavanja i upravljanje ljudskim resursima, pristupačnost i razumnu prilagodbu.

Okvir odgovornosti subjekta sadrži pokazatelje koji određuju ključna područja odgovornosti UN-a kao cjeline te pojedinih odjela i službi u vezi s uključivanjem osoba s invaliditetom. Petnaest pokazatelja uspješnosti ocjenjivat će se po stupnjevanoj ljestvici te će podržavati progresivno poboljšanje institucionalnog uključivanja UN-ovog sustava. Skupno izvještavanje na razini UN-ovog sustava olakšat će:

- (i) planiranje na razini cjelokupnog sustava radi određivanja komparativne prednosti UN-a i pojedinih subjekta te promicanje sinergija i smanjenje udvostručavanja te
- (ii) procjenu napretka i nedostataka u radu Organizacije na uključivanju osoba s invaliditetom.

Dok se očekuje da će cjelokupni sustav UN-a izvještavati prema okviru odgovornosti, zbog raznolikosti funkcija subjekta nije svaki pokazatelj u sklopu okvira primjenjiv na svaki subjekt UN-a. Okvir odgovornosti subjekta osmišljen je radi promicanja i praćenja napretka po organizacijama na jasan i učinkovit način kako bi se osiguralo da svi subjekti prate napredak i integriraju uključivanje osoba s invaliditetom.

Okvir odgovornosti temelji se na decentraliziranom modelu gdje odgovornost za zadovoljavanje i nadilaženje uvjeta za specifične pokazatelje leži na pojedinim zaposlenicima, odjelima i službama. Razlog tome je da odgovornost za uključivanje osoba s invaliditetom leži na zaposlenicima UN-a. Odjeli za osobe s invaliditetom i kontaktne točke igrat će katalitičku i koordinacijsku ulogu u zadovoljavanju i nadilaženju uvjeta, no od njih se ne može očekivati da prilagode UN svrsi bez potpore cijele organizacije.

Tijekom razvoja u UNDIS su ugrađene sinergije s drugim UN-ovim mehanizmima odgovornosti, posebice Akcijski plan na razini cijelog sustava za provedbu CEB-ove politike o ravnopravnosti spolova i osnaživanju žena (CEB/2006/2) i UNCT-ovi pokazatelji uspješnosti o ravnopravnosti spolova i osnaživanju žena koji će biti dodatno osnaženi tijekom uvođenja UNDIS-a, uzimajući u obzir povratne informacije i doprinose od strane HLCM-a, HLCP-a i UN-ove Grupe za održivi razvoj.

Slično kao i drugi UN-ovi okviri odgovornosti ovaj okvir koristi graduirani aspiracijski sustav ocjenjivanja od pet stupnjeva.

- Nadilazi zahtjeve
- Ispunjava zahtjeve
- Gotovo ispunjava zahtjeve
- Nedostaje
- Nije primjenjivo

Okvir pokazatelja bit će popraćen smjernicama i primjerima dobre prakse radi lakše provedbe. Ove će se smjernice ažurirati po potrebi. Smjernice će jasno odrediti kako ocijeniti rad subjekta. „Ispunjava zahtjeve“ minimum je kojemu trebaju stremiti svi subjekti UN-a, a isti se moraju obvezati da će kroz određeno vrijeme nadići zahtjeve. Ocjenu „nedostaje“ treba dati u slučajevima kada subjekti ne provode nikakve radnje u vezi s

pokazateljima i „Nije primjenjivo“ kada zahtjevi pokazatelja nisu relevantni.

3.2. Provedba

3.2.1. Sveukupna koordinacija

Određeno je da viši savjetnik za politiku glavnog tajnika osigura početno vodstvo na visokoj razini, smjernice i koordinacijsku podršku potrebnu za provedbu UNDIS-a. Preispitat će se širi institucionalni aranžman s obzirom na ovu odluku.

3.2.2. Djelovanje subjekta

Subjekte se potiče da podnose godišnje izvještaje prema okviru odgovornosti subjekta. Subjekte se dodatno potiče da osiguraju najnovije informacije svojem vodećem tijelu o svojem radu i da učine svoja izvješća javno dostupnima.

Subjekti moraju imenovati skrbnike koji preuzimaju glavnu odgovornost za zadovoljavanje/nadilaženje za specifične pokazatelje u svojem području stručnosti (npr. strateško planiranje, procjena, ljudski resursi) i uspostavljaju interne mehanizme za osiguranje rigoroznog i točnog izvještavanja.

3.2.3. Korektivni akcijski planovi

U slučajevima kada ne zadovoljavaju ili nadilaze zahtjeve subjekti će izraditi **korektivni akcijski plan** u kojem će navesti svoje planove za poboljšanje uspješnosti. Korektivni akcijski planovi sadržavat će:

- **Popis područja za poboljšanje.** Kratak pregled svih područja u kojima nisu zadovoljeni zahtjevi.
- **Vremenski rok za poboljšanje.** Vremenski rokovi trebaju biti realni i moraju jasno odrediti kada će subjekt zadovoljiti/nadići zahtjeve.
- **Odgovornost za ostvarenje.** Odgovornost će prvenstveno biti na skrbniku i njegovom odjelu/službi.
- **Potrebna sredstva.** Mora se jasno zabilježiti gdje su za poboljšanje potrebna sredstva. Ukazivanje na potrebu za sredstvima ne obvezuje subjekta UN-a na dodjelu dotičnih sredstava, umjesto toga time se omogućava stvaranje predodžbe o procijenjenom iznosu sredstava koja su potrebna za to. Subjekti trebaju pružiti detalje o potrebnim sredstvima koja su dodatak na troškove osoblja, npr. troškovi obuke, razumna prilagodba i programiranje.
- **Akcijski bodovi za poboljšanje.** Subjekti trebaju uključiti planirane aktivnosti radi poboljšanja uspješnosti, na primjer postupak izrade politike za uključivanje osoba s invaliditetom ili provođenje osposobljavanja.

3.2.4. Međuagencijsko djelovanje

Međuagencijske mreže i mehanizmi igrat će važnu ulogu u provođenju UNDIS-a:

- **Međuagencijska skupina za potporu Konvencije o pravim osoba s invaliditetom (IASG - CRPD)** - IASG-CRPD će pojačati komunikacijske i koordinacijske kapacitete te će obratiti posebnu pozornost na podržavanje prikladne provedbe okvira odgovornosti subjekta. Potaknut će se sve subjekte UN-a

da postanu članovi IASG-CRPD-a.

- **UN Partnerstvo o pravima osoba s invaliditetom (UNPRD)** - Predviđa se suradnja s UNPRD-om posebno u kontekstu zajedničkog UN-ova programiranja i razvoja kapaciteta UN-ova osoblja.
- **UN-ov Ured za razvojnu suradnju** - UNDCO će, u suradnji s UN-ovim regionalnim uredima, podržati učinkovito uključivanje osoba s invaliditetom na regionalnim i UNCT razinama kroz, inter alia, UNDAF-ove smjernice i popratnu dokumentaciju te Okvira za upravljanje i odgovornost (MAF).
- **UNSDG Grupa za rezultate** - UNSDG Grupa za rezultate sadržavat će uključivanje osoba s invaliditetom kao stalnu točku dnevnog reda, na primjer za posebnu skupinu stručnjaka za Ne zanemarimo nikoga, ljudska prava i normativnu agendu.
- **IASC** - Međuagencijski stalni odbor (IASC) završit će IASC-ove smjernice o uključivanju osoba s invaliditetom te će podržati napore za provođenje smjernica na razini država. Uz to će IASC osigurati da alati Humanitarnog programskog ciklusa zajedno s Pregledom humanitarnih potreba i Planovima za humanitarnu pomoć uključuju osobe s invaliditetom.

Odbor visoke razine za upravljanje (HLCM), Odbor visoke razine za programe (HLCP) i UN-ova Grupa za održivi razvoj (UNSDG) preispitat će, u kontekstu svojih ovlaštenja, napredak ostvaren u provedbi politike, uključujući daljnje postupanje, po potrebi, barem svake druge godine, temeljem izvješća o napretku koje je pripremio viši savjetnik.

3.3. Pokazatelji

Vodstvo, strateško planiranje i upravljanje	Uključivost	Programiranje	Organizacijska kultura
1. Vodstvo	5. Konzultacija s osobama s invaliditetom	9. Programi i projekti	13. Zapošljavanje
2. Strateško planiranje	6. Pristupačnost	10. Procjena	14. Razvoj kapaciteta za osoblje
3. Politike/strategije koje se odnose na invaliditet	6.1. Konferencije i događaji	11. Državni programski dokumenti	15. Komunikacija
4. Institucionalni korak	7. Razumna prilagodba	12. Zajedničke inicijative	
	8. Nabava		

Pokazatelj 1
Vodstvo

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
Više rukovodstvo interno i javno promiče uključivanje osoba s invaliditetom	Više rukovodstvo interno i javno promiče uključivanje osoba s invaliditetom	Više rukovodstvo interno i javno promiče uključivanje osoba s invaliditetom
	i	i
	Više rukovodstvo provjerava provedbu politike/strategije subjekta o invaliditetu uz poduzimanje korektivnih mjera po potrebi	Više rukovodstvo provjerava provedbu politike/strategije subjekta o invaliditetu uz poduzimanje korektivnih mjera po potrebi
		i
		Posebni mehanizmi na višoj razini radi osiguranja odgovornosti za uključivanje osoba s invaliditetom

	Pokazatelj 2 Strateško planiranje	
Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
Predanost subjekta uključivanju osoba s invaliditetom u preambulu/pregled glavnog dokumenta za strateško planiranje	<p>Predanost subjekta uključivanju osoba s invaliditetom u preambulu/pregled glavnog dokumenta za strateško planiranje</p> <p>i</p> <p>Predanost subjekta ciljanom uključivanju osoba s invaliditetom koje se odražava u rezultatima, izjavama i/ili pokazateljima glavnog dokumenta Za strateško planiranje</p> <p>i</p> <p>Razvrstavanje podataka po invaliditetu i spolu u glavnom dokumentu za strateško planiranje kao relevantni</p>	<p>Predanost subjekta uključivanju osoba s invaliditetom u preambulu/pregled glavnog dokumenta za strateško planiranje</p> <p>i</p> <p>Predanost subjekta ciljanom uključivanju osoba s invaliditetom koje se odražava u rezultatima, izjavama i/ili pokazateljima glavnog dokumenta za strateško planiranje</p> <p>i</p> <p>Razvrstavanje podataka po invaliditetu i spolu u glavnom dokumentu za strateško planiranje kao relevantni</p> <p>i</p> <p>Uveden sustav za praćenje raspodjele sredstava za uključivanje osoba s invaliditetom po cijelom tijelu</p>

Pokazatelj 3
Politike/strategije koje se odnose na invaliditet

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Politika/strategija o uključivanju osoba s invaliditetom je uspostavljena</p>	<p>Politika/strategija o uključivanju osoba s invaliditetom je uspostavljena i provedena</p>	<p>Politika/strategija o uključivanju osoba s invaliditetom je uspostavljena i provedena</p> <p>i</p> <p>Barem svake dvije godine subjekt dostavlja vodećem tijelu ili istovjetnom tijelu najnovije informacije o provedbi politike/strategije i provodi korektivne radnje po potrebi</p>

**Pokazatelj 4
Institucionalni ustroj**

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Subjekt ima grupu/pojedinca stručnog u korištenju pristupa utemeljenog na ljudskim pravima prema osobama s invaliditetom</p>	<p>Subjekt ima grupu/pojedinca stručnog u korištenju pristupa utemeljenog na ljudskim pravima prema osobama s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Subjekt koordiniran s mrežom kontaktnih točaka o invaliditetu uključujući sve relevantne odjele i državne urede</p>	<p>Subjekt ima grupu/pojedinca stručnog u korištenju pristupa utemeljenog na ljudskim pravima prema osobama s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Subjekt koordiniran s mrežom kontaktnih točaka o invaliditetu uključujući sve relevantne odjele i državne urede</p> <p>i</p> <p>Subjekt održava sastanak mreže kontaktnih točaka barem jednom godišnje</p>

Pokazatelj 5
Konzultacija s osobama s invaliditetom

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Sustavno blisko savjetovanje s, i aktivno uključenje Organizacija osoba s invaliditetom u sva pitanja u vezi s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Izrađene su smjernice za savjetovanje</p>	<p>Sustavno blisko savjetovanje s, i aktivno uključenje osoba s invaliditetom (OPD) u sva pitanja u vezi s invaliditetom i širim pitanjima</p> <p>i</p> <p>Izrađene su smjernice za savjetovanje</p>	<p>Sustavno blisko savjetovanje s, i aktivno uključenje osoba s invaliditetom u sva pitanja u vezi s invaliditetom i širim pitanjima</p> <p>i</p> <p>Izrađene su smjernice za savjetovanje</p> <p>i</p> <p>Subjekt ima partnerski odnos s OPD-ovima na razini sjedišta i smjernice o suradnji s različitim OPD-ovima na regionalnoj/državnoj razini.</p>

Pokazatelj 6 Pristupačnost		
Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
Izvršena procjena početne vrijednosti pristupačnosti	Politika/strategija pristupačnosti uspostavljena i provedena	Politika/strategija pristupačnosti uspostavljena i provedena i Preispitivanje/procjena politike/strategije pristupačnosti provodi se najmanje svakih pet godina.

Pokazatelj 6.1 Konferencije i događaji		
Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
Završena osnovna procjena početne vrijednosti pristupačnosti i razumne prilagodbe za konferencije i događaje	Završena osnovna procjena početne vrijednosti pristupačnosti i razumne prilagodbe za konferencije i događaje i Uspostavljene su politike i smjernice o pristupačnosti konferencijskih usluga i objekata te su utvrđeni i postignuti ciljevi pristupačnosti	Završena osnovna procjena početne vrijednosti pristupačnosti i razumne prilagodbe za konferencije i događaje i Uspostavljene su politike i smjernice o pristupačnosti konferencijskih usluga i objekata te su utvrđeni i postignuti ciljevi pristupačnosti i Svake godine se prema potrebi procjenjuje i revidira akcijski plan za pristupačnost konferencijskih usluga i događaja

Pokazatelj 7
Razumna prilagodba

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>U razvoju je politika/strategija razumne prilagodbe</p>	<p>Provedena je politika/strategija razumne prilagodbe, uključujući primjereno financirani mehanizam</p>	<p>Provedena je politika/strategija razumne prilagodbe, uključujući primjereno financirani mehanizam</p> <p>i</p> <p>Subjekt vodi evidenciju zatražene i osigurane razumne prilagodbe te razinu zadovoljstva osiguranom razumnom prilagodbom</p>

**Pokazatelj 8
Nabava**

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Politike nabave osiguravaju da je nabavljena roba i usluge pristupačna i ne stvara nove prepreke</p> <p>i</p>	<p>Politike nabave osiguravaju da je nabavljena roba i usluge pristupačna i ne stvara nove prepreke</p> <p>i</p>	<p>Politike nabave osiguravaju da je nabavljena roba i usluge pristupačna i ne stvara nove prepreke</p> <p>i</p>
<p>Politike nabave osiguravaju da je postupak nabave pristupačan</p>	<p>Politike nabave osiguravaju da je postupak nabave pristupačan</p> <p>i</p> <p>Utvrđen je i postignut cilj za broj/postotak relevantne nabavne dokumentacije u kojoj je pristupačnost obvezni zahtjev</p>	<p>Politike nabave osiguravaju da je postupak nabave pristupačan</p> <p>i</p> <p>Utvrđen je i postignut cilj za broj/postotak relevantne nabavne dokumentacije u kojoj je pristupačnost obvezni zahtjev</p> <p>i</p> <p>Politika nabave promiče kupnju od dobavljača koji uključuju osobe s invaliditetom i izrađene su smjernice za tu svrhu</p>

Pokazatelj 9 Programi i projekti		
Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Usvojena smjernica ili jednakovrijedni dokument o uključivanju osoba s invaliditetom u svim fazama programskog/projektnog ciklusa</p>	<p>Usvojena smjernica ili jednakovrijedni dokument o uključivanju osoba s invaliditetom u svim fazama programskog/projektnog ciklusa</p> <p>i</p> <p>Subjekt je uspostavio i zadovoljava minimalnu razinu programa i projekata koji uključuju osobe s invaliditetom</p>	<p>Usvojena smjernica ili jednakovrijedni dokument o uključivanju osoba s invaliditetom u svim fazama programskog/projektnog ciklusa</p> <p>i</p> <p>Subjekt je uspostavio i premašuje minimalnu razinu programa i projekata koji uključuju osobe s invaliditetom</p>

Pokazatelj 10 Procjena		
Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Smjernice za procjenu sadrže upute za rješavanje uključivanja osoba s invaliditetom</p>	<p>Smjernice za procjenu sadrže upute za rješavanje uključivanja osoba s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Uključivanje osoba s invaliditetom učinkovito je integrirano u postupak procjene i odražava se u opisu posla te izvješću o procjeni.</p>	<p>Smjernice za procjenu sadrže upute za rješavanje uključivanja osoba s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Uključivanje osoba s invaliditetom učinkovito je integrirano u postupak procjene i odražava se u opisu posla te izvješću o procjeni.</p> <p>i</p> <p>Meta-analiza rezultata procjene, zaključaka i preporuka u vezi s uključivanjem osoba s invaliditetom minimalno svakih pet godina</p>

Pokazatelj 11 Državni programski dokumenti		
Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
Smjernice o integriranju osoba s invaliditetom u državne programske dokumente	Smjernice o integriranju osoba s invaliditetom u državne programske dokumente i Svi državni programski dokumenti sadrže analizu i odgovarajuće programiranje o uključivanju osoba s invaliditetom	Smjernice o integriranju osoba s invaliditetom u državne programske dokumente i Svi državni programski dokumenti sadrže analizu i odgovarajuće programiranje o uključivanju osoba s invaliditetom i Praksa i postupci upravljanja znanjem promiču bolje uključivanje osoba s invaliditetom u državne programske dokumente

Pokazatelj 12 Zajedničke inicijative		
Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
Aktivno sudjeluje u međuagencijskim koordinacijskim mehanizmima za uključivanje osoba s invaliditetom	Aktivno sudjeluje u međuagencijskim koordinacijskim mehanizmima za uključivanje osoba s invaliditetom i Uspostavljen je jedan zajednički program/inicijativa	Aktivno sudjeluje u međuagencijskim koordinacijskim mehanizmima za uključivanje osoba s invaliditetom i Uspostavljeno je više zajedničkih programa/inicijativa

Pokazatelj 13
Zapošljavanje

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Strategija/politika zapošljavanja i ostale politike/strategije u vezi s ljudskim resursima sadrže odredbe za privlačenje, novačenje, zadržavanje i promicanje razvoja karijere zaposlenika s invaliditetom</p>	<p>Strategija/politika zapošljavanja i ostale politike/strategije u vezi s ljudskim resursima sadrže odredbe za privlačenje, novačenje, zadržavanje i promicanje razvoja karijere zaposlenika s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Zaposlenici s invaliditetom izražavaju zadovoljstvo i dobrobit na razini sličnoj ostalim zaposlenicima</p>	<p>Strategija/politika zapošljavanja i ostale politike/strategije u vezi s ljudskim resursima sadrže odredbe za privlačenje, novačenje, zadržavanje i promicanje razvoja karijere zaposlenika s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Zaposlenici s invaliditetom izražavaju zadovoljstvo i dobrobit na razini sličnoj ostalim zaposlenicima</p> <p>i</p> <p>Povećava se broj osoba s invaliditetom koji postaju dio organizacije kroz ciljanu ili uobičajenu praksu zapošljavanja</p>

Pokazatelj 14
Razvoj kapaciteta za osoblje

Gotovo ispunjava zahtjeve	Ispunjava zahtjeve	Premašuje zahtjeve
<p>Dostupne su mogućnosti za učenje i/ili osposobljavanje za povećanje kapaciteta osoblja na svim razinama u uključivanju osoba s invaliditetom</p>	<p>Dostupne su mogućnosti za učenje i/ili osposobljavanje za povećanje kapaciteta osoblja na svim razinama u uključivanju osoba s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Obvezno je uspješno završenje aktivnosti učenja i upotreba dostupnih resursa za učenje o uključanju osoba s invaliditetom te se prati završetak i uporaba</p>	<p>Dostupne su mogućnosti za učenje i/ili osposobljavanje za povećanje kapaciteta osoblja na svim razinama u uključivanju osoba s invaliditetom</p> <p>i</p> <p>Obvezno je uspješno završenje aktivnosti učenja i upotreba dostupnih resursa za učenje o uključanju osoba s invaliditetom te se prati završetak i uporaba</p> <p>i</p> <p>Prilagođene aktivnosti učenja i resursi za učenje o uključanju osoba s invaliditetom, posebno za više rukovodstvo i predstavnike sindikata zaposlenika</p>

Priloga 15 Komunikacija			
prema zahtjeve	Premašuje zahtjeve		
i procesi koji interna i eksterna poštuju osobe s	Uspostavljene su smjernice/postupci koji osiguravaju da interna i eksterna komunikacija poštuje osobe s invaliditetom i		
invaliditetom su uključeni u komunikaciju	Osobe s invaliditetom su uključene u komunikaciju i Provodi se komunikacijska kampanja o uključivanju osoba s invaliditetom minimalno svake dvije godine		

Aneks I. Ključni koncepti i definicije

Osobe s invaliditetom	U osobe s invaliditetom uključuju se osobe koje imaju dugotrajna fizička, psihička, intelektualna ili senzorna oštećenja koja u međudjelovanju s različitim preprekama mogu sprječavati puno i učinkovito sudjelovanje dotične osobe u profesionalnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugim (CRPD, članak 1.)
Uključivanje osoba s invaliditetom	Značajno sudjelovanje osoba s invaliditetom u svoj njihovoj raznolikosti, promicanje njihovih prava i uzimanje u obzir perspektiva u vezi s invaliditetom u skladu s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom (CRPD).
Integriranje pitanje invaliditeta	Dosljedan i sustavan pristup uključivanju osoba s invaliditetom u sva operativna i programska područja
Dvostruki pristup	Integriranje mjera prilagođenih za osobe s invaliditetom u dizajn, provedbu, praćenje i procjenu svih politika i programa te osiguranje posebnih inicijativa za invaliditet radi pružanja potpore osnaživanja osoba s invaliditetom. Ravnoteža između strategija uključivanja i ciljane podrške mora se prilagoditi kako bi se riješile potrebe određenih zajednica; no sveukupni cilj bi uvijek trebala biti integracija i uključivanje osoba s invaliditetom u sve aspekte društva i razvoja.
U skladu s CRPD-om	Politike i prakse koje prate opće principe i obveze naglašene u Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom (CRPD) kao i standarde Odbora za prava osoba s invaliditetom u njihovom tumačenju CRPD-a

⁵ “Integriranje invaliditeta u razvojnu agendu” E/CN.5/2012/6, para 12

Pristupačnost	Osiguravanje da osobe s invaliditetom imaju pristup fizičkoj okolini, prijevozu, informacijama i komunikacijama, uključujući informacijskim i komunikacijskim tehnologijama i sustavima te ostalim objektima i uslugama otvorenim ili namijenjenima javnosti, i u urbanim i ruralnim područjima, na ravnopravnoj osnovi s drugima (CRPD, članak 9.)
Univerzalno oblikovanje	Oblikovanje proizvoda, okruženja, programa i usluga na način da ih mogu koristiti svi ljudi u najvećoj mogućoj mjeri, bez potrebe prilagođavanja ili posebnog oblikovanja. „Univerzalno oblikovanje” neće isključivati pomoćne naprave za određene skupine osoba s invaliditetom, gdje je to potrebno (CRPD, članak 2.)
Diskriminacija na osnovi invaliditeta	Svako razlikovanje, isključivanje ili ograničavanje na osnovi invaliditeta koje ima svrhu ili učinak sprečavanja ili poništavanja priznavanja, uživanja ili korištenja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda na političkom, ekonomskom, socijalnom, kulturnom, društvenom i svakom drugom području, na ravnopravnoj osnovi s drugima. Ona uključuje sve oblike diskriminacije, uključujući i uskraćivanje razumne prilagodbe (CRPD, članak 2.)
Razumna prilagodba	Nužne i odgovarajuće izmjene i prilagodbe bez nametanja nerazmjernog ili prekomjernog opterećenja, tamo gdje je to potrebno u pojedinom slučaju, kako bi se osobama s invaliditetom osiguralo ravnopravno uživanje ili korištenje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda na ravnopravnoj osnovi s drugima (CRPD članak 2.)
Organizacija osoba s invaliditetom (OPD)	Organizacije koje obuhvaćaju većinu osoba s invaliditetom - barem polovica njihovog članstva - te njima upravljaju i vode ih osobe s invaliditetom (CRPD/C/11/2, aneks 11, stavak 3.) Organizacija osoba s invaliditetom trebaju se temeljiti na, biti predane i u potpunosti poštovati načela i prava prepoznata u Konvenciji (CRPD Opći komentar br. 7., stavak 11.)

Aneks II. Sudjelovanje u postupku savjetovanja

Prva savjetovanja održala su se između listopada i prosinca 2018. g. putem virtualnih sastanaka radne podskupine IASG-CRPD-a.⁴

Preliminarni nacrt dokumenata je pušten u opticaj početkom siječnja, održane su bilateralne konzultacije s 11 UN-ovih tijela radi dobivanja povratnih informacija i dobivene su pisane primjedbe od 16 UN-ovih tijela o preliminarnim nacrtima dokumenata. Nadalje, radionica održana 24. siječnja 2019. g. je okupila 56 sudionika koji predstavljaju 22 UN-ova tijela i 2 organizacije civilnog društva radi provođenja rasprave o dokumentima i iznošenja primjedaba.

Kao rezultat toga pripremljen je revidirani nacrt dokumenata i pušten u opticaj početkom veljače. Ovaj nacrt predstavlja temelj za informativne sastanke i konzultacije te za dubinske sastanke za pilotiranje/potvrđivanje s 22 UN-ova tijela koji su se održali u Ženevi, New Yorku i Bangkoku te preko telefona s UN-ovim tijelima u Rimu i Ammanu između 19. veljače i 1. ožujka 2019. g. Zaprimljene su pisane primjedbe o revidiranim nacrtima od 12 UN-ovih tijela.

U veljači 2019. g. HCLM sekretarijat je prosljedio svojim članovima anketu o trenutnim inicijativama o uključivanju osoba s invaliditetom radi podržavanja razvojnog procesa. Nadalje, angažirano je šest međuagencijskih mreža uz osiguranje posebnih instrukcija mreži ljudskih resursa i nekoliko pisanih primjedaba.

Početkom ožujka 2019. g. pripremljen je i pušten u opticaj konačni nacrt dokumenata utemeljenih na rezultatima konzultacijskih/informativnih sastanaka i sastanaka za pilotiranje/potvrđivanje. Zaprimljene su primjedbe na tu verziju od osam tijela te je IASG-CRPD 14. ožujka službeno podržao podnošenje dokumenata HLCM-u i HLCP-u na razmatranje.

Od samog početka osobe s invaliditetom i njihove predstavničke organizacije igrale su aktivnu ulogu, uključujući kroz sudjelovanje na informativnim sastancima i kroz doprinose tijekom postupka izrade nacrtu. Međunarodni savez osoba s invaliditetom (IDA), koji predstavlja krovnu organizaciju organizacija osoba s invaliditetom, bio je aktivan sudionik. Međunarodni konzorcij za invaliditet i razvoj (IDDC), organizacija civilnog društva koja se bavi pitanjima invaliditeta, je doprinijela izradi nacrtu. Nadalje, osoblje s invaliditetom je bilo angažirano tijekom informativnih sastanaka, konzultacija i radionica pilotiranja/potvrđivanja.

Ukupno je gotovo 300 pojedinaca iz otprilike 60 UN-ovih tijela, sindikata zaposlenika i organizacija civilnog društva izravno angažirano od strane tima na razvoju ovih alata, a još je veći broj pojedinaca, koji su bili informirani od strane kolega, izravno angažiran te su dali svoje primjedbe.

⁴IASG sadržava kontaktne točke za pitanje invaliditeta za 28 UN-ovih tijela i 2 organizacije civilnog društva.

Siječanj 2019 (multi nacrt)

Konzultacije/ sastanci	Globalna radionica u New Yorku		Pisane primjedbe	
1. CEB Sekretarijat	1. CEB Sekretarijat	14. UN-DGACM	1. CEB sekretarijat	10. UN Women
2. ILO	2. EOSG	15. UN-DMSPC	2. CRPD sekretarijat	11. UN-DESA
3. IOM	3. ESCAP	16. UN-DOS	3. ESCAP	12. UN-DMSPC
4. OCHA	4. ESCWA	17. UN-RCONY	4. ESCWA	13. UN-DOS
5. OHCHR	5. IDA*	18. UNDP	5. IDDC*	14. UNFPA
	6. IDDC*	19. UNFPA	6. IOM	15. UNOG
6. UN-DMSPC			7. Posebni izaslanik za invaliditetom i pristupačnost	
7. UN-DOS	7. ILO	20. UNHCR	8. Sindikat zaposlenika	16. UNPRPD
8. UNHCR	8. IOM	21. UNICEF	9. UN Habitat	17. UNRWA
9. UNICEF	9. OHCHR	22. UNOG		
	10. Sindikat zaposlenika	23. UNOPS		
10. UNOG	11. UN Women	24. UNOROD		
11. WHO	12. UN-DCO	25. WFP		
12. WIPO	13. UN-DESA	26. Svjetska banka		

*Organizacije civilnog društva

Veljača 2019. g. (prvi nacrt)

Konzultacije/ sastanci	Pilotiranje/validacija		Pisane primjedbe
1. IOM	1. ESCAP	12. UN-DMSPC**	1. ESCAP
	2. FAO	13. UN-DOS**	2. FAO
	3. IFAD	14. UN-DPO**	3. IDDC*
	4. ILO	15. UN-DPPA**	4. ILO
	5. ITU	16. UN-DSS**	5. UN Women
	6. OHCHR	17. UNDP	6. UN-DESA
	7. UN Women	18. UNICEF	7. UN-DMSPC
	8. UN-DCO**	19. UNOG	8. UNDP
	9. UN-DESA	20. UNRWA	9. UNFPA
	10. UN-DGACM**	21. WHO	10. UNHCR
	11. UN-DGC**		11. UNPRPD
			12. WIPO

*Organizacije civilnog društva

** sudjelovali na sastanku Sekretarijata UN-a o pilotiranju/potvrđivanju

Ožujak 2019. g. (konačni nacrt)

Pisane primjedbe		
1. Federacije zaposlenika	4. UNFPA	7. WFP
2. UN Women	5. UNHCR	8. WHO
3. UN-DOS	6. UNICEF	

Odgovori na HLCM-ovu anketu i/ili primjedbe dane preko HLCM sekretarijata

Međuagencijske mreže	Subjekti	
1. Mreža ljudskih resursa	1. ICAO	12. UNFPA
2. Mreža za nabavu	2. ICGEB	13. UNHCR
3. Digitalna i tehnološka mreža	3. IFAD	14. UNICEF
4. Mreža za financije i proračun	4. IMO	15. UNOPS
5. Međuagencijska mreža za upravljanje zaštitom (IASMN)	5. IOM	16. UNWTO
6. Međunarodni godišnji sastanak o jezičnim aranžmanima, dokumentaciji i publikacijama (IAMPLADP)	6. OPCW	17. WFP
	7. UN Women	18. WHO
	8. UN-OICT	19. WIPO
	9. UNAIDS	20. WMO
	10. UNDP	21. Svjetska banka
	11. UNEP	22. WTO